

Mariehamns stads skolors ANDTS-plan

POLICY OCH HANDLINGSPLAN MOT ALKOHOL, NARKOTIKA, DOPNING, TOBAK OCH SPEL

Godkänd av bildningschefen
20.1.2023

MARIEHAMNS
STAD

Innehåll

Förord.....	1
Definition.....	1
Syfte.....	2
Mål.....	2
Skolans ANDTS-policy.....	2
Plan för ANDTS-förebyggande arbete	3
Handlingsplan.....	5
Kontaktuppgifter	9

Ansvarspersoner för ANDTS-arbete

Planering, uppföljning och dokumentation av ANDTS-arbetet:

Planering = ledningsgruppen

Uppföljning och dokumentation = Skolans personal

Årlig genomgång och vid behov revidering av ANDTS-planen:

Under vårterminen inför kommande läsår.

Förord

Mot bakgrund av att Ålands landskapsregering den 27 januari 2022 beslöt att anta ett alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelpolitiskt program (ANDTS-program) för åren 2022 – 2024 uppdaterar Mariehamns stads skolor sin drogpolicy och handlingsplan. På utbildningsavdelningens sida (www.utbildning.ax) finns gällande styrdokument samt en redigerbar mall för skolors drogpolicy och handlingsplan. Vi har använt den mallen och har omarbetat den utefter rådande lagstiftning, läroplan och arbetsplaner så att den ska passa verksamheten för stadens grundskolor.

I samband med detta arbete har följande samarbetspartner hörts; barnskyddet, Rädda Barnen, Folkhälsan, ungdomsledarna vid Mariehamns stad, utbildningsavdelningen samt KST och fältarna.

Detta dokument är viktigt för skolans verksamhet eftersom vi enligt läroplanen är skyldiga till att stöda alla elevers lärande, utveckling och välbefinnande i en trygg och trivsamt miljö.

Mikael Rosbäck, bildningschef vid Mariehamns stad

Definition

ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. ANDTS-planen innefattar skolans ANDTS-policy och handlingsplan.

Syfte

Syftet med skolans ANDTS-plan är att:

- Förebygga användning av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.
- Skapa en trygg och säker arbetsmiljö i skolan.
- Tidigt upptäcka och agera vid oro för om en elev använder ANDTS.
- Samtliga i skolans personal, elever och vårdnadshavare ska känna till vad som gäller i skolans verksamhet och hur skolan hanterar situationer där ANDTS orsakar oro.

Mål

Skolan vill med detta dokument markera ett ställningstagande som klart tar avstånd från bruk av alla droger. Det innebär att personal känner till och förbinder sig att följa planen. Målet är också att ge elever stöd i att kunna säga nej till droger. Skolan samarbetar med föräldrar och andra myndigheter för att förhindra droganvändning. Målet är också att ha en trygg och trivsamt skolmiljö.

- Öka andelen elever som inte använder ANDTS.
- Minska eller stoppa användandet bland de elever som redan använder ANDTS.
- Att skolans agerande vid oro för problematiskt ANDTS-bruk leder till att eleven är drogfri, får det stöd som behövs och kan genomföra sina studier.

Skolans ANDTS-policy

Drogpolicyn grundar sig på gällande lagstiftning för alkohol, droger och tobakssurrogat, röktilbehör, elektroniska cigaretter och snus. Den grundar sig också på FN:s barnkonvention artikel 33 (varje barn har rätt att skyddas mot droger).

Detta gäller på skolan

- På skolområdet är det förbjudet att använda, inneha och sälja alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksprodukter.
- Spel om pengar är förbjudet för minderåriga och ska inte förekomma under skoltid eller i skolans verksamhet.

Detta gäller inför resor, lägerskolor och dylikt

- Alla vuxna förbinder sig till att inte använda alkoholprodukter. Detta innebär även köp i tex taxfree-butiker.
- Alla vuxna förbinder sig till att inte använda tobaksprodukter i elevernas åsyn.
- Eleverna förbinder sig till en ANDTS-fri resa.

Plan för ANDTS-förebyggande arbete

Det är hela personalens uppgift att arbeta för en trygg skolmiljö, och att stöda elevernas sunda utveckling och beslutsfattande. Det är viktigt att all personal föregår med gott exempel när det gäller ANDTS-frågor. Här är det viktigt att komma ihåg att ge information till ny personal om skolans regler och handlingsätt i olika situationer.

Skolhälsovårdens personal har en viktig roll i att diskutera ANDTS-frågor med eleverna under återkommande hälsogranskningar.

Det är viktigt att personalen ingriper konsekvent då ANDTS-bruk observeras på skoltid eller på skolans område.

Lärarna och elevhälsovårdspersonalen är uppmärksamma på drogrelaterade frågor i sitt arbete och har ett arbetssätt som uppmuntrar till diskussion.

Förebyggande åtgärder inom skolan:

- KiVa -lektioner (åk 1-9).
- Information om skolans ANDTS -dokument.
- Arbetsplanen för biologi (åk 6).
- Folkhälsan Tobaksfri Duo (åk 6).
- Arbetsplanen för hälsokunskap (åk 7-9).
- Skolan deltar i undersökningen Hälsa i Skolan (åk 8-9) samt delger eleverna resultaten + diskussion.
- Skolan deltar i Folkhälsans drogvaneundersökning (åk 7-9) samt delger eleverna resultaten + diskussion.
- Samarbete med Fältarna (KST) i form av regelbundna besök till högstadiet samt lektioner inom ämnet ANDTS.

Insatser för skolans personal

Målsättningar:

- Att öka personalens kunskap om ANDTS-bruk och om förebyggande verksamhet
- Att erbjuda handledning i förebyggande verksamhet och i ingripande

Insatser för elever

Målsättningar:

- Informera elever om skolans ANDTS-förebyggande arbete
- Att ge sakliga kunskaper om ANDTS
- Att ge möjlighet att diskutera attityder och upplevelser kring ANDTS

- Att ge redskap att förhålla sig kritisk till mediala framställningar av ANDTS-bruk
- Att stärka sociala normer och förväntningar om att unga inte ska använda ANDTS
- Att stärka självkänsla och förmåga att fatta egna beslut
- Att ge kunskap om var elever får hjälp vid oro för eget eller anhörigs ANDTS-bruk
- Annat:

Insatser för vårdnadshavare

Målsättningar:

- Informera vårdnadshavare om skolans ANDTS-förebyggande arbete
- Informera vårdnadshavare om ungas ANDTS-bruk
- Stöda vårdnadshavarnas gränssättning och föräldraskap

Uppföljning av Hälsa i skolan/drogvaneundersökning

Målsättningar:

- Informera personal, elever samt vårdnadshavare om undersökningarnas resultat
- Använda resultaten i skolans hälsofrämjande verksamhet

Handlingsplan

Första gången eleven påträffas med tobak eller tobakssurrogat

Tilltala eleven och förklara för hen att tobaksanvändning är förbjudet på skolans område och att vuxna är skyldiga att ingripa.

Klasslärare, klassföreståndare eller en annan lärare kontakter elevens vårdnadshavare senast nästa dag (då det gäller en minderårig).
Förbered eleven på att vårdnadshavarna kommer att kontaktas.

Gör en notering i Wilma till klasslärare/klassföreståndare och en notering för eleven.

Klasslärare/klassföreståndare kontakter skolhälsovårdaren eller den person som ansvarar för tobaksavvänjning på skolan.

Skolhälsovårdaren kallar eleven till ett stödsamtal, t.ex. enligt SOTIS-modellen (Samtal Om Tobak I Skolan). Tobaksavvänjning erbjuds vid behov och uppföljningssamtal bokas in.
Klasslärare/klassföreståndare håller fostrande samtal.

Vid upprepat beteende:

Samma som ovan.

Eleven och vårdnadshavarna (då det gäller en minderårig) kallas till ett samtal med skolhälsovårdaren för vidare planering av åtgärder.

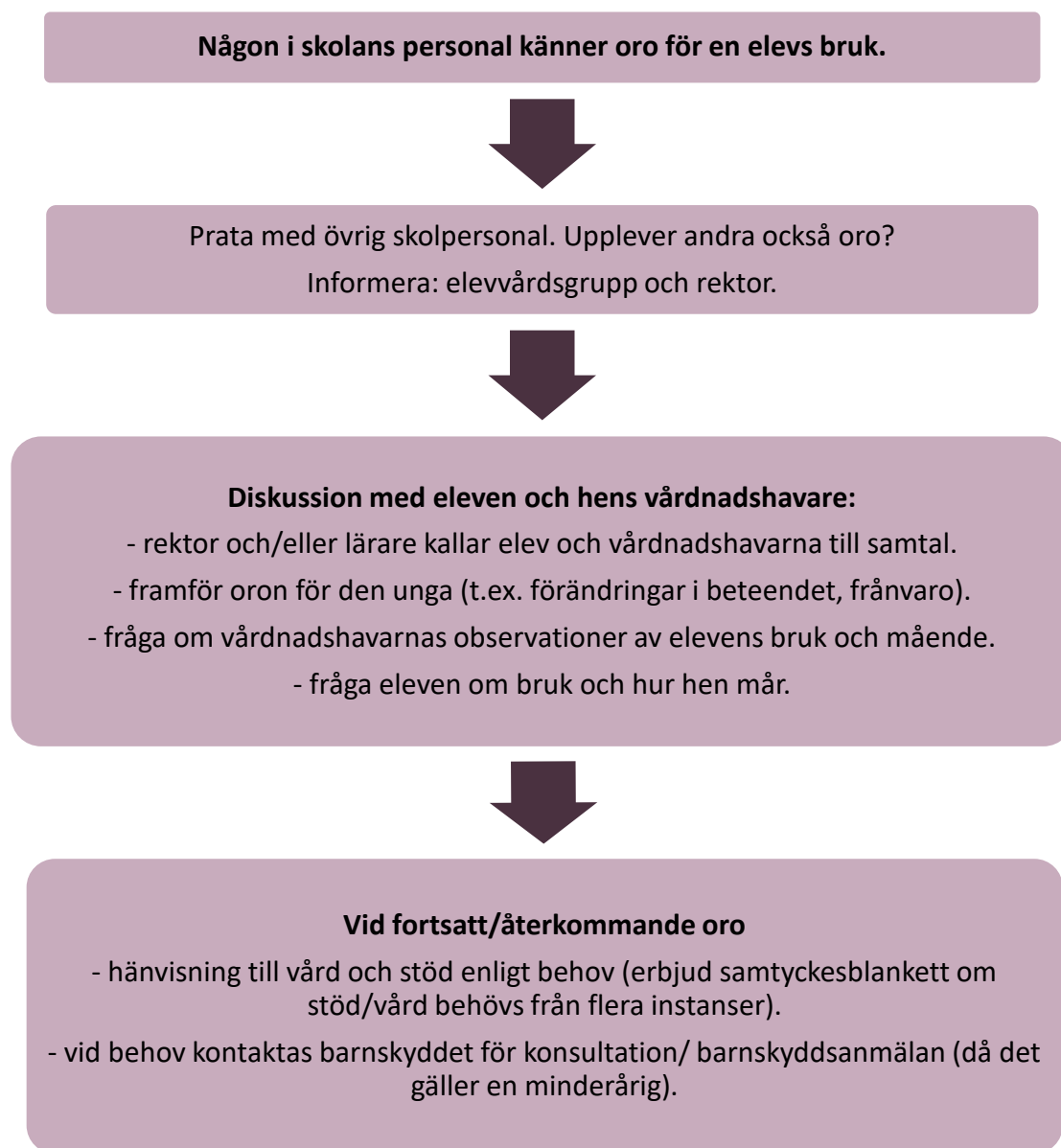
Uppföljning:

Om fortsatta åtgärder beslutar man skilt för varje enskilt fall, i överenskommelse med vårdnadshavare (då det gäller en minderårig).

Skolan kan konsultera barnskyddet för råd. Skolan kan också stöda familjen i att upprätta en kontakt till socialvården. Blankett finns på kst.ax

Vid oro för en elevs bruk av alkohol, narkotika, dopning och spel

Allmänt:

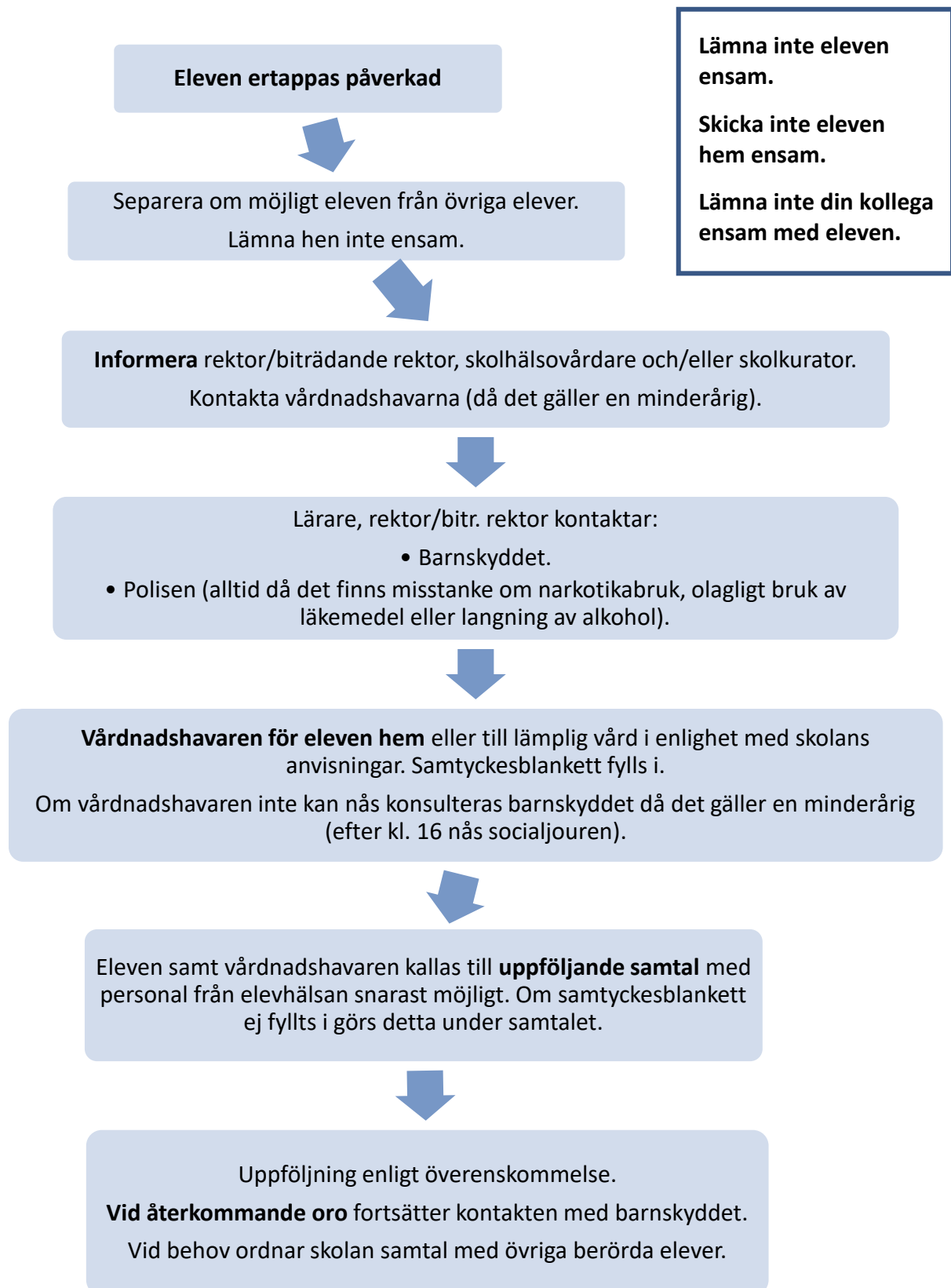
Stödåtgärder för en elev bör planeras och följas upp i samverkan mellan elev, vårdnadshavare (då det gäller en minderårig), och berörda parter såsom skola, barnskydd, polis och beroendemottagning.

Till hjälp finns samtyckesblanketter och en samverkansmodell för barnskyddsfrågor. Dokumenten kan laddas ned på: www.regeringen.ax.

Det är viktigt att göra en ny barnskyddsanmälan om oro fortgår eller dyker upp igen.

Vid osäkerhet kan du alltid kontakta polisen eller barnskyddet för att få råd.

Om en elev är påverkad i skolan

Om en elev har med sig alkohol/narkotika under skoltid

Kontakta polis och vårdnadshavarna om det gäller en minderårig.
Polis kontaktas alltid vid misstanke att narkotika förekommer.

Diskutera med eleven och vårdnadshavarna.

Barnskyddsanmälan görs om det gäller en minderårig.

Skolkuratorn/skolhälsovårdaren följer upp ärendet tillsammans med elevvårdsgruppen och barnskyddet.

OBS! Se kap 14 i grundskollagen gällande granskning och omhändertagande av saker! (utbildning.ax)

Om en vårdnadshavare kommer påverkad till skolan

Skicka inte barnet hem med den påverkade personen.

Ring efter annan vårdnadshavare eller någon annan anhörig.

Kontakta polis och barnskydd.

Om det finns tecken på att en minderårigs behov och välmående försummas kontaktas barnskyddet omedelbart.

Skolans personal förväntas inte hjälpa vårdnadshavare med problematiskt bruk med att få vård eller bli nykter.

Skolpersonalens främsta uppgift är i en sådan situation att hjälpa och stöda eleven.

Uppmuntra eleven att prata med skolkuratorn!

Kontaktuppgifter

Fältarna

Telefonnummer: 018-532815, Mobil: 040-0780237, e-post: faltarna@kst.ax

Kontakt via hemsidan: www.kst.ax/klienter/tidigt-stod-barn-och-familjer/faltarna

Barnskyddet

Via hemsidan www.kst.ax/barnskydd

Jourtelefon tidigt stöd för barn och familj, vardagar kl 08-16: 018-532870.

Jourtelefon utanför kontorstid: 018-12200.

Polis

Polisen kontaktas vid misstanke om brott, men kan även tex besöka skolan i förbyggande och kontaktskapande syfte.

Vid nödsituation ring 112.

Polisen växel: 018-527100

Tipstelefon: 040-8479550.

Folkhälsan på Åland

Folkhälsans samordnare för ANDTS-arbete kan erbjuda skolorna hjälp med bland annat fortbildning, informationsmaterial och preventiva insatser för olika åldersgrupper. Folkhälsan samordnar också tobakspreventionsmetoden Tobaksfri Duo.

Kontakt: 0457-3447947, andts@folkhal-san.ax

Beroendemottagningen

Beroendemottagningen erbjuder olika former av stöd till personer som har problem med alkohol, droger eller spel, har frågor om sitt eget bruk eller är anhöriga till personer med missbruksproblem.

Det är kostnadsfritt att besöka mottagningen och personalen har tystnadsplikt.

Telefonnummer: 018-531 720.